REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Dumineçă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumineçă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 66. Braşov, Miercurĭ 22 Martie (4 April). 1900.

Confesionalismul în politica maghiară.

Cine nu-şĭ aduce aminte cu cât sgomot protestanţii ungurĭ au fost sprijinit marea acţiune a cabinetului Wekerle pentru crearea faimóselor legĭ politice-bisericescĭ.

Ei bine, n'a trecut mult şi astădĭ aceiaşĭ Maghiarĭ, de confesiunile protestante, sunt cei-ce se plâng şi se tânguesc mai mult, că interesele lor confesionale sunt neglijate, părăginite şi că vina ar fi uneltirile ultramontane etc.

In timpul din urmă aşa de mult s'au încordat raporturile dintre confesiunile maghiare protestante şi catolice şi raporturile confesiunilor cu guvernul, încât politicianii dela putere s'au pus pe gândurĭ. Curentele confesionale au fost puse în serviciul politicei militante şi au fost momente când se părea, că aci aci va isbucni o luptă din cele mai înverşunate între cele două tabere. Se vorbia chiar, că protestanţii ungurĭ ar avé intenţiunea sĕ se organiseze şi ei, după esemplul partidei poporale catolice, într'o partidă poporală protestantă.

In şedinţa de erĭ a camerei s'a discutat mult asupra temei conflictelor confesionale dintre Maghiarĭ. Inceputul l'a făcut unul din conducĕtorii partidei poporale catolice, contele Ioan Zichy. El a susţinut, că la stările de astădĭ nu pórtă vina nicĭ curentele reacţionare, nicĭ ultramontanismul, ci faptul, că protestanţii au lăsat sĕ fiă seduşĭ prin frasele liberalilor, de a sprijini reformele bisericescĭ politice şi că acum ei înşişĭ trebue sĕ simţă mai greu ca toţĭ relele neconfesionalismului. Partida poporală, adause contele Zichy, vede ameninţat prin amintitele reforme nu numai catolicismul, ci şi protestantismul şi statul însu-şĭ, de aceea ea se luptă pentru renascerea creştinimului pretindênd revisuirea legilor politice bisericescĭ. Atâta li-a trebuit celor din partida poporală pentru-ca sĕ propage marea nemulţămire şi hotărîta oposiţiune a ministrului preşedinte Szell.

Deja înaintea lui a accentuat vorbitorul partidei independente şi dela 48 Francisc Kossuth, că dênsul nu se numĕră între aceia, carĭ vor sĕ aţiţe certe între confesiunĭ. Fórte bine i-a observat unul din deputaţĭ, că atuncĭ se iese din redacţia lui „Egyetertes“, care lucrézŭ cu atâta rivnă pentru invrăjbirea confesională. La rêndul sĕu s'a pronunţat şi Ugron, că e o greşélă a întroduce confesionalismul în politica maghiară; concurenţa dintre confesiunĭ trebue sĕ înceteze în ţéră şi cel mai bun mijloc ar fi, crede el, décă fiă-care biserică ar dispune de averea ce o are, acelora înse, carĭ n'au destulă avere, statul sĕ le dea atâta ca sĕ-şĭ pótă resolva problemele lor.

Şi ministru-preşedinte Szell a ḑis, că confesionalismul sĕ se elimineze cu totul din politică. Dér el şi-a luat ca obiectiv al combaterii sale partida poporală, acusându-o că prin rĕscolirea din nou a certelor confesionale ea vré sĕ provóce nouĕ turburărĭ. D-l Zichy, ḑise Szell, care urgitéză revisuirea legilor politice bisericescĭ, sĕ nu vină în asemenĭ împrejurărĭ cu afirmarea, că vré sĕ clădéscă podurĭ pentru împăcare şi sĕ vindece rane. Mai adause d-l Szell, că guvernul nu va lăsa sĕ se sgudue fundamentul politicei liberale şi că reformele bisericescĭ politice el le va susţiné şi apĕra din rĕsputerĭ. In ţéra acésta nu e permis nimĕnui sĕ întrebe, décă cine-va e catolic, protestant séu jidov; aicĭ fiă care sĕ fiă fericit după credinţa sa.

De prima óră, décă nu ne înşelăm, Szell a luat o posiţiă hotărîtă în contra acţiunei partidei poporale. Pentru acésta a şi fost remunerat de cătră Tiszaiştii şi Banffyştii din drépta estremă, carĭ l'au aplaudat şi felicitat în modul cel mai demonstrativ, pe când foştii membri ai partidei apponyste priviau indiferenţĭ la acésta demonstraţiune, prima ce i-s'a făcut din acea parte lui Szell.

Ḑice Coloman Szell, că confesionalismul trebue eliminat din politica maghiară. Uită înse ministrupreşedinte, că confesionalismul a fost totdéuna cea mai puternică armă a acestei politice, care, ca şi cea austriacă absolutistă de odinióră, tinde de a domni prin desbinare, mai ales faţă cu naţionalităţile nemaghiare.

Uită, că şi acum ea lucrézŭ în acelaşĭ spirit, ca cei pe care 'i acusă dênsul. Şi odată întrat în sângele politicianilor maghiarĭ acest duh de a sădi vrajbă, este peste puterea omenéscă de a-l scóte din ei, fiă şi numai întru cât ar puté deveni stricăcios Maghiarilor înşişĭ.

Tóte se rĕsbună în lumea acésta!

Ajutorul de stat. După cum află „*Unirea*“ din Blaşiŭ, ministrul de culte a asignat suma de 46.320 fl. pentru ajutorarea preoţilor mai slab dotaţĭ din archidiecesa de Alba-Iulia. Banii aceştia i-a împărţit ministrul pe basa unui conspect înaintat de Ordinariatul metrop. Se înţelege, că din conspect au fost şterşĭ preoţii aceia, carĭ n'au *convenit* domnilor dela Pesta, ér cei plăcuţĭ, cei plinĭ de merite „patriotice“, au fost rĕsplătiţĭ destul de gras.

Ḑilele acestea va apĕré şi circulara, prin care se comunică lista celor împărtăşiţĭ. Cifrele din ea vor arăta fiă-cărui preot dreptatea şi echitatea, dovedită la împărţirea acestor banĭ, carĭ *numai bine nu aduc preoţimei nóstre.*

De astă-dată însemnăm aci, că în vreme-ce preoţii harnicĭ şi slab dotaţĭ nu sunt împărtăşiţĭ de loc, séu cu suma ridiculă de 30—50 fl. — pe atuncĭ alţii, *cu puţină cualificaţiă şi fără nicĭ un merit, primesc* 600 fl.!

„Los von Oesterreich“. Din Viena se anunţă, că Dumineçă s'a ţinut acolo o conferenţă a partidei naţionale germane (Schönerer). Conferenţa a fost bine cercetată; au participat peste 4000 de ómenĭ. Conferenţa a primit cu mare însufleţire o resoluţiune, care esprimă dorinţa şi necesitatea de a-se stabili prin lege *legătura organică a Austriei cu imperiul german.*

Din Bucovina.

Cetim în „*Patria*“ din Cernăuţĭ:

In salónele palatului provincial s'a întrunit Vinerĭ după amédĭ *subcomitetul clubului român* sub presidenţia d-lui bar. Eudoxiu *Hormuzachi*. Conferenţa a durat până la nouĕ óre séra şi s'a ocupat de cele mai cardinale cestiunĭ ale situaţiunei nóstre politice. Persóne bine informate susţin, că *nicĭ când solidaritatea clubului român n'a fost mai completă, decât acum.* Décă va fi fixată definitiv forma, în care se va manifesta *oposiţia Românilor în dietă*, acéstă solidaritate va fi impunĕtóre, pentru-că va fi desĕvêrşită. Inregistrăm acéstă observare a unor personagii, carĭ au ocasiunea de a fi bine informaţĭ, şi adaugem, că şi situaţiunea e astfel, încât alegĕtorii românĭ se pot aştepta dela deputaţĭ la o atitudine demnă şi decisă. Fierberea în publicul român e enormă. Pare, că simţĭ cum vibrézŭ în iritare sufletul naţiunei.

*

Metropolitul Arcadie e decis sĕ nu ia parte la şedinţele dietei din acest an. I. P. S. Sa presupune, că ele vor fi deosebit de agitate.

*

„*Buk. Nachrichten*“ discutând problema: ce e mai favorabil pentru Germanĭ, alianţa cu Românii séu cu Rutenii? se hotăresce, conform vechei sale înclinaţiunĭ, pentru cea din urmă. Până aicĭ nu e nimic de ḑis. De gustibus non est disputandum. De altfel e clar, că gustul dela „Buk. Nach.“ nu e de loc socotinţa poporului german din ţéră. Dér hazliu e motivul, pentru care „Nachrichten“ proclamă oportunitatea acestei alianţe: pentru-că Românii sunt cei tarĭ şi marĭ. Ciudată logică! De când e mai favorabil a încheia alianţe cu cei micĭ şi prăpădiţĭ? Ce devastare în creerii deveniţĭ oficioşĭ!

*

Din cercurĭ guvernamentale se lanséză svonul, că presidentul Bourguignon va încerca sĕ disolve dieta, décă oposiţia Românilor va lua formele obstrucţiei.

*

Din *Câmpulung* primesce „Patria“ scirea despre *nouĕ prigonirĭ*, la carĭ sunt espuşĭ partisanii noştri. I-se depeşéză, că oratorii sătenĭ dela adunarea de alegĕtorĭ, pe care a ţinut'o deputatul Dr. G. *Popovicĭ* sunt citaţĭ la căpităniă şi aspru interogaţĭ. Motivele acestei procedurĭ, care implică o flagrantă călcare a drepturilor constituţionale, sunt evidente.

Cestiunea taxelor dela Porţile-de-Fier. „*Pester Lloyd*“ publică o corespondenţă din Viena, în care se spune, că nu a sosit încă rĕspunsul guvernului român la nota înaintată de guvernul austro ungar în cestiunea taxelor dela Porţile-de-Fer. Causa întârḑierii, după cât spune diarul unguresc, ar fi a se căuta în stăruinţele guvernului român pe lângă cel rusesc, în scop de a obţine un concurs mai eficace din partea acestuia în cestiunea taxelor. „Pester Lloyd“ se miră de faptul, că guvernul român stărue a se menţine pe un teren aşa de neplăcut Ungariei.

Din Camera Română.

Sâmbătă în 18 Martie st. v. Camera română a terminat desbaterea asupra proiectului de lege pentru recunóscerea ca persónă morală a „*sindicatului ḑiariştilor*“.

D-l *Alesandru Ciurcu*, luând cuvêntul, ḑice:

Aséră mai mulţĭ d-nĭ deputaţĭ, la discuţia generală a proiectului de lege, prin care se recunósce calitatea de persónă morală „Sindicatului ḑiariştilor din Bucurescĭ“, au propus amendamente în sensul, ca strĕinii sĕ nu fiă primiţĭ în sindicat. Eu nu puteam atuncĭ sĕ primesc acest amendament, căcĭ eu nu puteam face acésta, înainte de a consulta pe colegii mei din comitetul delegaţilor, decât numai în numele meu.

Comitetul delegaţilor întrunit astăḑĭ a admis amendamentul, ca strĕinii sĕ nu fiă admişĭ în sindicat.

Proiectul se ia în consideraţiă cu 58 voturĭ pentru şi 16 contra.

Inainte de votarea pe articole, se suspendă şedinţa, pentru ca comitetul delegaţilor sĕ discute amendamentul d-lui Al. Bădulescu, prin care se stipuléză, că în sindicat vor puté fi primiţĭ numai ḑiariştĭ de naţionalitate română şi că statutele vor trebui modificate în acest sens.

Comitetul delegaţilor a admis acest amendament, care forméză al doilea articol din proiectul de lege.

La redeschidere d-l raportor *Ales. Ciurcu* dă cetire celor doi articolĭ ai proiectului de lege, carĭ se votéză. Se pune apoi la vot legea în total şi se admite cu 61 voturĭ pentru şi 16 contra.

*

După-ce se ia apoi în discusiune proiectul de lege relativ la vêndarea cărţilor de joc, care se admite cu mare majoritate, se trece la *desbaterea budgetară.* D-l *N. Filipescu*, raportorul comisiunei budgetare, dă cetire raportului budgetului general al statului. Ca cel dintâiŭ vorbitor în desbaterea generală a budgetului a luat cuvêntul d-l *C. Arion*, membru al partidului constituţional.

Victoriile Franciei în Africa. Generalul frances *Gallifet*, ministru de rĕsboiŭ, a comunicat consiliului de miniştri o depeşă a generalului *Grisot*, care spune, că a luat cu asalt *Inghar*-ul după o bombardare şi o resistenţă crâncenă. Pierderile inimicului sunt de 600 morţĭ, vre-o sută de răniţĭ au fost ridicaţĭ de trupele francese. Francesii au făcut prinsonierĭ 450 de ómenĭ, printre carĭ şi guvernatorul din Touat. Francesii au avut 9 morţĭ şi 38 răniţĭ. Mai multe ḑiare parisiene vestesc, că ocuparea Inghar-ului va necesita luarea de mĕsurĭ militare. Ministru-preşedinte Waldeck-Rousseau a convorbit în acest scop cu *Laferrière*, guvernatorul Algeriei, şi cu *Flamand*, şeful espediţiei, care a ocupat în urmă Inghar.

Inghar este o oază a Saharei lângă Algir, şi punctul central al ţinutului Sahara între Marocco şi Algeria, apoi punctul de întîlnire al tuturor caravanelor, ce străbat Marocco, Algeria, Tripolis şi provinciile Saharei. Francesii au mai ocupat odată Inghar, dér atuncĭ indigenii din districtul Tuat i-au isgonit şi li-au omorît mulţĭ ómenĭ.

SCIRILE DILEI.

— 21 Martie.

Fundaţiunea George Vişa. Intre binefăcĕtorii, carĭ şĭ-au ilustrat pentru veciă numele în istoria nóstră naţională, numĕrăm astădĭ şi pe fericitul *George Vişa*, a căruia mórte am anunţat'o sĕptĕmâna trecută. El a fost născut la Făgăraş, apoi s'a strămutat la Abrud şi în fine la Zlatna. Prin muncă, cruţare şi stăruinţă el s'a ridicat treptat, ajungênd în şirul celor mai aleşĭ şi onoraţĭ cetăţenĭ ai Zlatnei. Şĭ-a adunat o avere frumósă, care se urcă la *40,000 fl*, şi tótă acéstă avere, după cum comunică fóia bisericéscă din Blaşiŭ, a testat'o Capitlului metropolitan gr. cat., ca fundaţiune pentru scopurĭ culturale şi umanitarĭ. La înmormêntarea marelui binefăcĕtor, care a fost frate cu d-l Ioan Vişa din Sibiiu, cunoscut şi acesta din generósele sale fundaţiunĭ, au luat parte şi mai mulţĭ representanţĭ din Blaşiŭ, între carĭ d-l canonic Dr. V. Hossu, care a rostit cuvêntul funebru, d-l profesor de cântărĭ Aron Papiu, care a condus corul compus din mai mulţĭ clericĭ din seminar, carĭ anume au mers în acest scop la Zlatna, şi alţii.

Regele şi Regina României vor pleca în primele dile ale lunei Aprilie la Abbazia pentru o lună de dile.

D-l Dumitru Popoviciu, celebrul bariton al operei din Beireuth, a sosit cu trenul de adĭ după amiadĭ la Braşov, ca sĕ participe la probele Reuniunei nóstre de cântărĭ, care se pregătesce a representa sĕptĕmâna viitóre renumita operă a lui Kreutzer „*O nópte în Granada*". In nr-ul viitor vom aduce detalii despre representarea operei.

Accident. Suntem informaţĭ, că accidentul despre care am vorbit în numĕrul de Dumineca, nu i-s'a întêmplat d-lui *Eugen* Mocsonyi, ci vĕrului d-sale, d-lui *Zeno Mocsonyi.* Din norocire accidentul n'a avut urmărĭ periculóse, şi se speră, că d-l Zeno Mocsonyi va fi încurênd deplin restabilit, ceea ce-i dorim din inimă.

Pentru albumul, pe care dómnele italiene şi străine îl vor oferi în diua de 7 Aprilie contelui de Gubernatis, M. S. Regele Carol a trimis d-lui V. A. Urechiă un autograf al sĕu. Sĕ crede, că M. S. Regina va trimite de-asemenea un autograf.

Starea sănĕtăţii episcopului Popea. „România Jună" află, că P. S. Sa episcopul *Popea* s'a restabilit pe deplin. Sfêrşindu-şĭ misiunea sa în capitală, episcopul Popea plécă adĭ la Caransebeş.

O doua serată literară în Blaşiŭ. Ni-se scrie din Blaşiŭ cu data de 1 Aprilie n.: Comitetul Casinei Române de aicĭ a dat adĭ a doua serată literară în sala de desemn a gimnasiului. Inceputul a fost la 6 óre séra; serata a durat până la 8¼. Public a fost mult şi ales, sala cea mare era plină, venitul de-asemenea destul de frumos. Programul a fost următorul: 1) „Bună séra", cor mixt; 2) „Amintirĭ din trecut", disertaţiune cetită de preş. Gavrilă *Precup*; 3) „Dor de mare", romanţă de I. Mureşianu, cântată de d-şóra Lucreţia *Bunea*; 4) „Ideal", poesiă de G. Coşbuc, declamată de d-şóra R. *Căpuşan*; 5) „Nópte bună", cor mixt. — Corurile au fost tóte esecutate cu multă pricepere, desteritate şi precisiune. — D-şóra *Bunea* a escelat prin vocea sa plăcută şi bine esercitată. D-sa a secerat aplause sgomotóse. D-l prof. Gavrilă *Precup* a produs entusiasm general prin disertaţia d-sale plină de însufleţire naţională şi lucrată cu multă cunoscinţă de causă.

Dela Academia română. Secţiunea istorică a Academiei române se ocupă cu determinarea unui subiect de concurs pentru o operă istorică-naţională, ce se va primi în anul viitor pentru fondul Adamachi.

Reîntórcerea lui Wlassics. Foile unguresci sunt informate, că ministrul cultelor şi instrucţiunei publice Iuliu *Wlassics* se va reîntórce încurênd din Meran, deplin restabilit. Inainte de a merge la Budapesta, Wlassics va face o călĕtoriă în Brixen şi Abbazia, aşa că va lua conducerea ministeriului instrucţiunei numai după Pascĭ.

Emigrările din Ungaria nordică. Adunarea de primăvară a comitatului Şaroş a decis, ca în vederea emigrărilor tot mai marĭ de pe teritoriul comitatului, sĕ trimită ministerului de interne o adresă cu rugarea sĕ împiedece „abusul", ce se face cu paşapórtele. S'a constatat în timpul din urmă, că numĕroşĭ locuitorĭ părăsesc ţéra cu paşapórte false. Organul partidei poporale catolice face la acésta observarea, că domnii miniştri ar trebui sĕ-şĭ aducă aminte de mĕsurile, ce au promis, că le vor lua contra emigrării galiţiene, împedecând invasiunea jidanilor galiţienĭ şi de altă parte trimiţênd peste graniţă pe acei parasiţĭ veniţĭ din Galiţia, carĭ n'au împămêntenirea.

Revistă artistică românéscă. Un grup de pictorĭ, sculptorĭ şi scriitorĭ din România a decis sĕ scótă peste cât-va timp o mare revistă artistică, în felul revistelor artistice din străinătate. Revista va purta numele simbolic „Faunul" şi vor colabora la ea toţĭ scriitorii distinşĭ din ţéră.

Preţul rapiţei. Preţul, cu care se arvunesce rapiţa în România, s'a urcat, precum află „Apăr. Nation", în ultimele dile aprópe la 100 lei chila, ceea-ce bucură pe tótă lumea.

Gimnasişti ca solgăbirăi. „Pester Lloyd" comunică o scire de sensaţiă. După el în comitatul Neutra lipsa de funcţionarĭ la administraţiă se simte aşa de tare, încât fişpanul s'a vĕdut silit a trimite ca solgăbirău într'un cerc pe un tînĕr de 22 de anĭ. Asta se întêmplă în tóte cercurile comitatului, unde solgăbirăii sunt tot tinerĭ neesperţĭ. Déca administraţia nu se va reforma, dice numita fóiă, vor fi siliţĭ sĕ pună în posturĭ de solgăbirei *tinerĭ din gimnasiu* — Curios argument pentru introducerea administraţiei de stat.

Vesuvul la esposiţiunea din Paris, care e una din lucrările cele mai interesante, ce va fi espedată la esposiţia din Paris, a fost construită la Milan de cav. Luigi Bonazzi. Acesta a făcut din însărcinarea casei Thos Cook şi Sohn din Londra, o mapă în relief a Vesuvului, care reproduce într'un cerc de 1.60 de dimiatru o suprafaţă de 236 chil. pătr., unde figuréză tóte craterele stinse şi cele în acţiune, sinuozităţile terenului cu precisa aşedare a satelor, a drumurilor, a micelor cursurĭ de apă etc., precum şi varietătile geologice ale terenului şi diversitatea vegetaţiilor.

Espulsarea unui ord călugăresc din Francia. O scire din Paris anunţă, că guvernul a dat ordin, ca membrii ordului călugăresc *Trinitarius* sĕ părăséscă ţéra în timp de douĕ dile, la din contră vor fi daţĭ cu forţa peste graniţă. Ordul Trinitarius s'a înfiinţat în 1198 de către Jan *Mata* teolog în Paris şi Felix *Valois*, călugăr din sânge regesc. Membrii lui se ocupau cu rescumpărarea de prisonierĭ şi sclavĭ, pe carĭ îi abăteau dela căile cele rele.

Omor fără voe. In casarma din Orăştiă, scrie „Bunul Econom", s'a întêmplat, că în 28 Martie n. un caporal stând la masă şi jucându-se cu un revolver, pe care îl scia gol, mişcând mereu trăgaciul deodată sĕ audi o detunătură şi un soldat, ce sta în faţa lui, cădù mort la pămênt. Caporalul de spaimă, că ce-a făcut, că a omorît un om, şĭ-a perdut firea, a ameţit şi a cădut jos şi el! Soldatul, care a cădut victimă neatenţiunei, cetia tocmai o epistolă dela mamă-sa, care în şirele din urmă îi scria: „Cred, că epistola mea te va afla pe deplin sănĕtos..." Pe nenorocitul tînĕr l'au îngropat Vinerea trecută, cu mare asistenţă militară. Nenorocitul caporal e pus sub supraveghiere, ca sĕ nu-şĭ facă ceva în mustrarea şi durerea sufletéscă, ce l'a cuprins. Se crede, că pedepsit nu va fi, nefiind acésta decât o întêmplare, fără nicĭ un gând rĕu.

Flota comercială rusă cuprinde 657 vapóre şi 12,143 vase cu pânză. In acéstă cifră se cuprind tóte vasele din marea Albă, marea Négră, Baltică, Azov şi Caspică. Tóte vapórele au la un loc un tonagiu de 299,782 tone, vasele cu pânză 254,417 tone. Vapórele sunt construite mai tóte în Englitera, cele cu pânză mai tóte în Rusia. Valórea totală a vapórelor este de 92 şi jum. milióne de ruble, ér aceea a vaselor cu pânză de 15 milióne. In ultimii anĭ nu s'au construit mai puţin de 159 vapóre şi 469 vase cu pânză nouĕ. Cu tótă silinţa guvernului rus, importul şi esportul făcut de vasele străine este încă fórte mare.

Pentru masa studenţilor dela şcólele medii şi superióre din Braşov au întrat următórele contribuirĭ:

a) In loc de cununĭ trecĕtóre pe sicriul regretatului *Laurenţiu Maximilian*, comisar de poliţiă în Braşov, au contribuit: D-l Petru *Pop*, jude reg. în Braşov *10 cor.*, D-l Pavel *Rotariu* în Timişóra *10 cor.* şi D-l Dr. Traian *Putici* protopresbit. în Timişóra *20 coróne.*

b) **Pe lista nr. 76** (colectant D-l Candin *David*, proprietar şi director de mine în Bucium) **cu totul 196 cor. şi 40 banĭ** — şi anume: D-na Ana vĕd. Alex. Filip 24 cor., Dr. L. Pop adv. 96 banĭ, G. Ivaşcu comerc. 12 cor., véd. Amalia Tobiaş 16 cor., Eredii lui Ioan Iancu (prin D-na Ana Adamoviciŭ) 28 cor., Bela Boeriu 12 cor., D-na vĕd. Dr. Nagy K. 1 cor. 28 banĭ, I. David Ş. Boaba 6 cor., David Ionuţiu a lui Nicolae 12 cor., Eredii lui G. Lupu (prin I. G. Macaveiŭ) 12 cor., Eredii lui David Georghiţă 40 cor 96 b., Candin David 4 cor. 80 b., Glückseel Reinhart (pentru Tobacovicĭ,) 96 b., Al. Macaveiŭ 1 cor. 22 b., I. Todescu preot 2 cor. 88 b., Aviron Macaveiŭ 2 cor. 24 b., I. Macaveiu al lui Moise 1 cor. 92 b., Aurelian Danciu 1 cor. 44 b., vĕd. Sofia Macaveiŭ Todor Ciuca 3 cor. 20 b., Rom. Furduiŭ protopresb. şi I. Gaal 1 cor. 28 b., Todor Ţiandrău 96 b., soţia lui G. Balomir 1 cor. 28 b., Nic. Băşian preot 96 b., Nic. Ionuţiu 96 b., Ionuţiu David a Zamfirii 96 b., Veselie David al lui Pavel 1 cor 12 b., Dum. David al lui Pavel 48 b., Alex. şi G. David ai Culiţii 96 b., I. Corcheşiŭ 48 b., G. David a Gârlii 48 b., Alex. Macaveiu 48 b., Nic. Macavei al lui Moise 48 b., Moise M. Macaveiŭ 48 b., Simeon Ciura 48 banĭ.

— Esprimăm cele mai vii mulţămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcţiunea şcólelor.*

Rĕsboiul din Africa sudică.

Scim, că îndată după înmormêntarea lui Joubert, Burii au pornit atacul contra lui Roberts. La început acésta părea improbabil, căcĭ atacul de front e ceva neobicĭnuit la Burĭ, afară de acésta Roberts dispune de forţe îndoit mai marĭ. Cu tóte acestea Burii au început atacul.

Atacul acesta se esplică în diferite chipurĭ. Mai apropiată de adevĕr însĕ pare a fi esplicarea următóre: S'a accentuat în

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Burul în campaniă.

Redactorul-şef al diarului transvaalian „Volkstem", Dr. Engelenburg, publică sub titlul de mai sus un fórte interesant articul asupra caracterului Burilor şi a organisaţiunei lor militare. El espune cu cea mai mare imparţialitate tăria şi defectele acestei organisaţiunĭ.

„Nimic nu surprinde mai mult pe voluntarii europenĭ la sosirea lor, scrie Dr. Engelenburg, decât de a vedé, în diferitele comande bure, că călăreţii se adăpostesc sub câte o umbreluţă séu câte-un ploier în contra arşiţei sórelui, séu a torentelor de plóiă. Alţii au câte-un ajutor, care călăresce după ei (achterrijder), un Cafru, care póртă puşca, cartuşele etc. stăpânului sĕu, când acesta nu este angajat în luptă.

„Burul e liber, cu desĕvêrşire liber de a lua parte la bătăliă séu de a rĕmâné neactiv. Când e sĕ pornéscă o comandă, se aude strigătul: In şea, Burgherĭ, în şea! (*Op sa'el, Burgers, op sa'el!*) şi fiă-care e liber de a asculta de acest apel séu nu, şi atêrnă tot dela el când vrea sĕ-i urmeze. In comandele Burilor nu esistă decât o singură disciplină: consciinţa datoriei. Mulţĭ comandanţĭ de secţiunĭ (Feldkornet) nicĭ nu cunosc esact numĕrul soldaţilor lor.

„Nimenĭ n'a vĕdut în decursul rĕsboiului actual pe generalissimul Oom Piet Joubert (Unchiaşul Petru Joubert) într'o îmbrăcăminte, care şi numai pe departe ar fi sĕmĕnat cu o uniformă militară. Eu, dice Dr. Engelenburg, am însoţit adese-orĭ pe acest particular beliduce în recunóscerile sale; el mergea înaintea mea într'o mică trăsură, avênd pe cap o păläriă cafeniă şi gâtul ascuns într'un guler ridicat al unui pardesiu fórte prosaic. Numai ochianul, ce atêrna de o bandelieră într'un toc de piele, şi cartuşiera sa dedeau acestei fisionomii pacĭnice a lui Joubert o înfăţişare óre-care militară.

„Aversiunea Burilor în contra galónelor, a pompónelor şi a penagiului face adeseorĭ sĕ fiă fórte greu a distinge pe oficerĭ de soldaţĭ. Consiliile lor de rĕsboiu au totdéuna un caracter de bun umor. Poruncĭ nu cunosc. Ordinele, ce le dau, au forma politicósă a unei rugărĭ. A se făli cu fapte de arme sevêrşite, se consideră la ei ca ceva fórte necuviincios. Un Bur vĕ va declara pe faţă, fără cea mai mică reservă, că a se lupta pe câmpul de bătaiă nu este cea mai nobilă faptă, dér déca e necesar, el se va espune cu sânge rece glónţelor inimicului.

„Nu mai puţin franc Burii discută înainte de acţiune asupra celor mai bune mijlóce de a scăpa prin fugă, déca necesitatea s'ar impune, dér ei se bat apoi brav şi nu părăsesc posiţia lor, decât în cas de urgenţă, când tóte sacrificiile vor devenì nefolositóre. A capitula este lucrul cel mai gróznic pentru Burĭ, ér orĭ ce esagerare de bravură pe câmpul de bătaiă e tot-déuna condamnată.

„Nicĭ un Bur nu se gândesce a-şĭ risca viaţa numai spre a dovedì curagiŭ. In acest cas comandantul lui i-ar face o viuă imputare, pentru-că fiă-care om, care cade pe câmpul de bătaiă, nu numai că-şĭ despóie familia sa de un nutritor, ci slăbesce şi comanda sa şi micşoréză şansele victoriei. Se aştéptă, ca Burul sĕ se cruţe cât se póte mai mult şi sĕ pótă sĕ facă neapţĭ de luptă cât se póte mai mulţĭ inimicĭ.

„Ascultarea necondiţionată în rĕsboiu este o imposibilitate la Burĭ, căcĭ mai întâiu comandanţii lui posed o putere fórte restrînsă, al doilea subalternii se bucură la ei de prea mare independenţă şi le place prea mult a-şĭ face judecata şi critica lor propriă. Incepênd dela generalissim (wechtgeneral) până la cel mai mic oficer, fiă-care grad îşĭ datoresce autoritatea sa numai voinţii poporului suveran, fiă că acésta voinţă se esprimă prin votare, séu în alt chip.

„Comandantul scie, că trupele sale sunt compuse din ómenĭ, carĭ în mod esenţial sunt egalĭ cu el şi nu ascultă de ordinele sale, decât de bună voiă. Cel ce nu vré sĕ ia parte la rĕsboiu, póte rĕmâné acasă; şi care nu iubesce pe şeful secţiunei sale, n'are decât sĕ mérgă şi sĕ se pună sub ordinele unui alt comandant. Acesta nu este un raport dintre un căpitan şi soldaţii sĕi, ci un raport ce esistă între un şef şi camaradii sĕi.

„In armata bură comandantul nu-şĭ esprimă voinţa printr'un ordin de di scurt, ci el se ţine necurmat în relaţiunĭ strînse cu oficerii sĕi, pentru a fi sigur de concursul lor; cu cât un oficer e mai puţin înclinat spre supunere, cu atât mai mult este stimat de ómenii sĕi. Acesta e spiritul de contradicere al Burilor! Adese-orĭ trebue sĕ-şĭ dea multă silinţă un general într'un consiliu de rĕsboiŭ, pentru a face sĕ se adopte

timpul din urmă, că Roberts n'are cai de ajuns, nicĭ pentru cavaleriă, nicĭ pentru artileriă, din care causă nu póte sĕ înainteze încă. Afară de acésta acum se începe în Africa de médă-ḑi iérna, care e destul de aspră şi împedecă pe Englesĭ a înainta; soldatul engles n'are încă uniformă de iérnă, uniformele numai acum se trimit din Capstadt. Nicĭ provisiunĭ n'are Roberts de ajuns; transportul de carĕ, care 'i s'a luat de Burĭ la rîul Riet, numai cu greu póte fi suplinit.

Probabil dér, că împrejurările acestea i-au făcut pe Burĭ sĕ atace pe Roberts. Atacul acesta dovedesce, că Burii nu şi-au perdut energia. *Brandfort*, unde au atacat Burii pe Roberts, se află la o depărtare de 30—40 milurĭ englese dela frontul armatei englese, şi e situat la pólele munţilor Vinburg.

*

Din Kroonstadt se anunţă, că generalul bur *Smutz* a încurcat la 31 l. c. pe Englesĭ într'o luptă la *Mafelkop*, spre sud dela Brandfort, şi timp de 6 óre i-a ţinut în şac. Burii s'au luptat fórte vitejesce.

La *Warrenton* încă a fost Vinerĭ o luptă, care a durat tótă ḑiua.

*

„Agenţia Reuter“ comunică următórele detalii cu privire la lupta, care s'a dat lângă *Karee*. Siding, posiţia Burilor, era fórte întărită. Vrăşmaşul n'a putut fi alungat decât graţiă mişcărei de încunjurare a generalului French şi colonelului Legallais. Brigada Legallais a dat piept chiar dela început cu Burii şi forţă puţin câte puţin flancul stâng al vrăjmaşului, care se retrase spre centru, unde Burii găsiră un teren favorabil şi au putut sĕ resiste. Colonelul Legallais n'a reuşit decât spre séră, ca sĕ alunge pe vrăjmaşĭ. Generalul French înaintà în câmpiă puţin după începerea luptei, făcênd un ocol mare, pe la spatele vrăjmaşului; însĕ nu putù sĕ termine mişcarea sa de încunjurare, fără sĕ fiă zărit de Burii, carĭ se retraseră la posiţia, unde se aflau forţele principale ale Burilor cu patru tunurĭ. Acéstă posiţiă a fost mai târḑiu bombardată de generalul French şi Burii fură alungaţĭ printr'un atac de infanteriă la órele 12 a. m. Regimentul Norfolk deschise lupta, luà contra-forturile şi suì dealul, unde s'a dat o luptă crâncenă. Un alt regiment ocupà drépta dealului şi tunurile transportate pe deal deschiseră un foc violent în contra Burilor. Restul diviziei Tucker înaintà pe câmpiă şi a fost bombardat cu eficacitate de către vrăjmaş. La órele 4, trupele englese înaintară în mod simultan şi ocupară posiţiile vrăjmaşului.

---

planurile sale, şi aşĭ puté sĕ citez multe casurĭ, în carĭ locotenenţĭ au refusat în mai multe rêndurĭ de a urma instrucţiunilor sale, fiind-că din punctul lor de vedere, aceste instrucţiunĭ erau de criticat.

„Mai trebue sĕ se constate, că Burii au o privire fórte pĕtrunḑĕtóre. In fiă-care africandru este stofă de un general. Cu o singură ochire, fără sforţare el îşĭ dă sémă de situaţiune. El se ţine necurmat în raport cu oficerii sĕi, aşa că întotdéuna este în curentul planului bătăliei. Burul este asemenea un cetitor sîrguincios şi zelos de jurnale şi de buletinele, ce circulă în câmp. In consecinţă fiă-care om scie, ce se aştéptă dela el.

„Décă crede, că problema lui e fórte îndoiósă, el îşĭ spune părerea camaraḑilor sĕi, şi apoi toţĭ se sfătuesc cu oficerul secţiunii lor. De a lăsa sĕ fiă măcelărit contra voinţei sale, e lucru imposibil pentru el şi nicĭ prin vis nu-i trece. Şi pe când mulţĭ prisonierĭ englesĭ din Pretoria nu sciu pentru-ce se pórtă rĕsboiul, Burul nu numai, că vrea sĕ scie şi sĕ înţelégă acésta, ci vrea tot-odată sĕ-şĭ dea şi consimţĕmêntul sĕu. Fără de acésta nicĭ că ar face vr'un pas“.

Societatea geografică română.

Darea de sémă anuală a d-lui secretar-general ***George I. Lahovari*** *către adunarea generală.*

— Fine. —

N'am vorbit nimic despre espediţiunea belgică la polul antartic, deóre-ce nu voiŭ sĕ deflorez câtuşĭ de puţin interesanta conferinţă, ce ne va face peste trei lunĭ d. Emil. Racoviţă, unul din exploratorii misiunei Gerlach. D. Racoviţă a espus deja într'o conferinţă ţinută la Sorbona la Paris, precum asemenea şi la societăţile geografice din Bruxelles şi Anvers, resultatele acestei espediţiunĭ. Peste tot locul, d. Racoviţă a obţinut meritate elogiurĭ din partea savantului şi inteligentului public înaintea căruia d-sa a vorbit. Suntem asiguraţĭ, că acelaşĭ succes îl va avé d-l Racoviţă şi la noi, cu atât mai mult, că este întâiul compatriot, care sĕ fi întreprins o călĕtoriă aşa de depărtată şi plină de pericole de tot felul.

Şi în anul trecut sciinţele geografice au încercat perderĭ simţitóre şi aprópe ireparabile.

Astfel s'a stins în flórea vêrstei, la Viena, profesorul dr. Philipp Paulitschke, un geograf distins şi un explorator încercat. El a călĕtorit mult şi a studiat Indiile, Egiptul, Abisinia, Nubia, şi, în timpul din urmă, ţéra Somalilor şi populaţiunile Gallas. Pentru noi Românii, Philipp Paulitschke era un preţios amic, un philo-român sincer şi devotat. Când, acum 2 anĭ, d. Dim. Ghica-Comăneşteanul a întreprins memorabila sa călĕtoriă în ţéra Somalilor, Philipp Paulitschke, cu vechia sa esperienţă, cu sfaturile sale, a contribuit mult la reuşita acestei sumeţe întreprinderĭ. Ca membru corespondent al societăţei nóstre geografice, a scris mult în diferitele reviste geografice despre noi şi a făcut astfel cunoscut lucrările nóstre în lumea savanţilor streinĭ.

La începutul anului a murit, la Petersburg, generalul de Tillo, un militar distins şi un savant geograf rus. El a lăsat lucrărĭ însemnate asupra ipsometriei şi asupra climatologiei Rusiei şi a magnetismului terestru, precum şi diferite scrierĭ geografice asupra imensului imperiu Rusesc.

Noi am avut ocasia a-l cunósce la ultimul congres dela Berlin, unde-şĭ reamintea cu mândriă, că dênsul avusese onórea a defila în capul cavaleriei imperiale înaintea Majestăţei Vóstre, cu ocasia marei reviste militare, ce Majestatea Sa Ţarul a dat în onórea Majestăţei Vóstre, acum 2 anĭ, la Petersburg.

Generalul de Tillo, era Mare-Cruce a *Stelei României*.

Şi, fiind-că pomenim mai sus de jubileul de 25 anĭ al esistenţei societăţii nóstre, care se împlinesce la 15 Iunie viitor, comitetul societăţii, luând ordinele Majestăţei Vóstre, a hotărît a sĕrbători, în intimitate, în familiă, décă îmĭ este permis a mĕ esprima astfel, acésta aniversare.

Ne aducem cu toţii aminte de cuvêntarea Majestăţei Vóstre, când Aţĭ presidat întâia adunare generală a societăţii geografice.

Majestatea Vóstrĕ, cu vederile Sale largĭ şi sănĕtóse, ne-Aţĭ trasat un program întreg şi amĕnunţit de ceea ce eram chiămaţĭ a lucra. In curs de 25 de anĭ, Societatea nóstră a căutat pe cât i-a fost în puterile sale, a aduce la îndeplinire măcar o mică parte din programul fixat de Majestatea Vóstrĕ.

Urmaşii noştri, mai fericiţĭ, vor găsì desţelenit ogorul, a cărui primă brasdă Aţĭ tras'o Majestatea Vóstrĕ, acum 25 de anĭ; ei vor puté lucra cu mai mult spor, ne mai avênd a lupta cu primele greutăţĭ, de carĭ se isbesce la început orĭ-ce întreprindere omenéscă, şi, când, peste alţĭ 25 de anĭ, se va sĕrbătorì nunta de aur a Societăţei Geografice Române, mulţĭ din noi vor odihni pentru veciă în colţul vre-unui cimitir, dér sufletele nóstre, planând prin nemărginitul eter azuriŭ, vor fi de faţă şi se vor bucura de o ceréscă bucuriă!

Facă ceriul, ca tot Majestatea Vóstrĕ sĕ presideze şi atuncĭ acea serbare şi, încunjurat de nepoţĭ şi de nepoţii nepoţilor Voştri, sĕ puteţĭ esclama, cu o legitimă mândriă ca şi nonagenarul Impĕrat:

Ecă-ne, *patru Regì* în jurul acestei mese, presidând nunta de aur a Societăţeĭ Geografice Române.

Bucurescĭ, 1900, Martie 5.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Clușiŭ, 19 Martie 1900.

— Fine. —

S. Lazar 2 cor., N. N. 2 cor., Sofia Puşcariu 2 cor., Filip Pop 2 cor., Iuliu Bardosy (Sibiiu) 2 cor., G. Boldea (Turda) 2 cor., Dr. Popescu (Turda) 4 cor., Dr. Ciuta (Turda) 2 cor., Dr. Zosim Chirtop (Câmpenĭ) 10 cor., Din Şimleul Silvaniei: Andreiŭ Cosma 5 cor., Dr. Meseşianu 2 cor., Ioan Anghial 2 cor., Petru Cosmuţia 2 cor., Alex. Fedorca 2 cor., Institutul „Silvania“ 5 cor., Augustin Vicaşiŭ (Hidig) 2 cor., V. Ilyés (Rece-Cristur) 5 cor., Ioan Brunu 2 cor., Andrei Oprea (Muşca) 2 cor.

Din Mediaş: Ioan Moldovan, Romul Mircea, Dr. I. Ivan câte 2 cor., Dr. N. Racolţa (Şeica-Mare) 2 cor., I. Moldovan (Velţ) 2 cor.. Din D. St.-Mărtin: Laurenţiu Pascu 2 cor., G. Săbău 2 cor., Vasile Pop 2 cor., Vas. Zăhan 2 cor., I. Moldovan 2 cor., Sim. Ciuchiua 5 cor., Sim. Căluţiu 5 cor. Din Lupşa trimişĭ de d-ra Silvia Pop 20 cor., Familia N. Doctor (Haşfalău) 6 cor., Alex. Todor (Sighişóra) 2 cor., Teofil Roşca (Braşov) 2 cor, Ioan Sociu (Sighişóra) 2 cor., Ioan Bratilescu (Hasfalău) 2 cor., D-na Matilda Olteanu 3 cor., Maria Urdea (Sighişóra) 2 cor., Viorica Soanea (Hasfalău) 2 cor., George Pop de Baseştĭ 10 coróne. Din Bucium Şésa trimisĭ de d-şóra Elena Macaveiŭ 23 cor.

Suma totală a intratelor este 587 cor. 50 banĭ, din carĭ subtrăgându-se spesele de 334 cor. 24 banĭ, reese un venit curat de 253 cor. 26 banĭ.

Şi pe acéstă cale se aduce P. S. Dnĭ şi D-ne cele mai călduróse mulţămite pentru sprijinul şi interesul manifestat In deosebĭ ţinem de datorinţă a esprima sincere mulţămită gentilei d-şóre Valeria Roşescu pentru binevoitorul concurs dat la serata nóstră, ridicând astfel nivoul moral al ei.

Priméscă mai departe sincere mulţămite prea stim. d-şóre: Ninuca Codarcea şi Mariţi Bologa (Turda), Emilia Caliani (Şeulia), Sidonia Moldovan (Orĕştie), Victoria Puşcariu şi Zoe Adamoviciu (Abrud) Domnica Chirtop (Câmpenĭ), Rhea Silvia Langa (Şimleul-Silvaniei), Nelli Moldovan (Mediaş) Pulcheria Căluţiu (D. St. Mărtin), Silvia Pop (Lupşa), Elena Macaveiŭ (Bucium-Şésa) şi D-na V. Ilyes (Rece-Cristur), carĭ prin ostenéla de a vinde bilete de întrare, au binevoit a contribui la bunul succes material.

Tot odată sunt rugate prea stim. d-re cărora li-s'au trimis bilete spre vêndare şi încă nu le-au înapoiat, sĕ binevoéscă a-le retrimite.

In numele tinerimei:

Valer Ostate, controlor. *Julian Pop*, cassar.

Necrolog.

Subscrişii cu inima frântă de durere anunţă, că neuitatul soţ, prea bunul părinte, socru, moş, unchiŭ, cumnat **Ioan Cigăreanu**, prim-vicenotar în pensiune, membru la mai multe corporaţiunĭ etc., după un morb greu, împărtăşit cu Sf. Sacramente, astăḑĭ la 1½ óre dim. în anul 59 al neobositei sale vieţĭ şi al 32-lea a fericitei sale căsĕtorii, s'a mutat la cele eterne. Viaţa întrégă şĭ-a consacrat'o pentru binele neamului şi fericirea familiei sale.

Inmormêntarea scumpului defunct se face în 2 l. c. st. n. la 3 óre p. m.

Fiă-i amintirea binecuvêntată!

Turda, 1-a April n. 1900.

Vĕd. Ana Cigăreanu n. Raţiu soţiă, Margareta cu soţul Silvestru Moldovan, Liviu, Emil, Aurel, Eugen fii, Alexandru nepot şi alte numĕróse rudenii.

Literatură.

A apărut Nr. 6 dela 15 Martie n. din ***„Noua Revistă Română“*** pentru politică, literatură, sciinţă şi artă, cu următorul sumar: Cronica politică şi economică: C. Rădulescu-Motru: Generaţiunea tînĕră şi vechile partide politice; Şt. Orăşanu: Nouĕ complicaţiunĭ în Orient, provocate de Bulgaria. Mitologiă română: G. Coşbuc: Babele sfinte în mitologia nóstră. Literatură şi artă: Al. Antemireanu: Simţul artei la Românĭ; Petru V. Haneş: Jocurile de copii la Românĭ. Chimiă legală! Dr. S. Minovicĭ: Falşurile în documente şi fotografia în serviciul justiţiei. Mişcarea literară şi sciinţifică: „Lui Titu Maiorescu, Omagiu. XV Februarie 1900“. — Zamfir Filotti. Câte-va observaţiunĭ asupra impositelor directe (de C. Crupenski). — V. Scânteie. Surprise. — Notiţe bibliografice. Suplimentul I: Scrisorĭ de peste munţĭ. Cronica musicală. Cu privire la pescării. Concert român în Oradea mare. Amicii şi vrăşmaşii cestiunii naţionale (conferenţa d-lui Tanoviceanu, ţinută în folosul Ligei Culturale din T.-Severin). L'Humanité nouvelle. Suplimentul II: Imprumutul (novelă din viaţa ţĕrănéscă). Ad Postumum (de Horaţiu). Impresii din Paris (Solicitatorii). Disonanţă (fantasiă).

ULTIME SCIRI.

Londra, 2 Aprilie. Despre retragerea trupei englese, care staţiona la *Tabanchu* şi care sta sub comanda colonelului *Broadwood* se comunică amĕnunte îngrijitóre pentru armata lui Roberts. Trupa engles a ajuns de tóte părţile în focul Burilor, aşa încât Englesii au arborat flamura albă. Tratările au durat numai câte-va minute. Sfîrşitul a fost, că întrégă trupa lui Broadwood dimpreună cu douĕ baterii *s'a predat Burilor*. Mareşalul Roberts aflând despre catastrofa, ce a ajuns armata lui Broadwood, a trimis pe generalul *Coleville* cu însemnate puterĭ, ca sĕ scape pe Englesii căḑuţĭ în cursă. Lupta s'a reînceput. Resultatul nu se cunósce.

Din mişcările Burilor se póte conchide, că ei încep a ataca pe întréga liniă, ba nisuesc chiar sĕ împresóre pe Roberts. Ei cércă acum sĕ taie linia de comunicaţiă între Bloemfontein şi Kimberley. In Londra spiritele sunt fórte agitate.

Londra, 2 Aprilie. Mareşalul Roberts anunţă, că Broadwoow a pierdut *7 tunurĭ, şi tótă bagaja dimpreună cu 350 ómenĭ*.

Din Pretoria se anunţă, că 20,000 de Burĭ campéză între Brandfort şi Wymburg.

DIVERSE.

Ceva din istoricul legumelor. Legumele, cu carĭ ne hrănim noi aḑĭ, şi peste tot mâncările vegetariane în cea mai mare parte datéză din vremurĭ străbune. In tesamentul vechiŭ se spune, că Esau pentru un blid de linte şĭ-a vêndut dreptul de primogenitură. In epoca vechiă se privia usturoiul (aiul) ca un escelent deşteptător a gustului de mâncare, îl luau drept apetitor cum se ia la noi astăḑĭ cogniacul. Usturoiul era considerat tot-odată şi ca o delicateţă cu însuşirĭ rĕcoritóre şi întăritóre. Muncitorii, carĭ lucrau la piramide, ostaşii vechilor Romanĭ şi Grecĭ, matroḑii, décă se moleşiau din causa muncei şi a căldurilor celor marĭ mâncau usturoiŭ.

Crastaveţii se cultivă în India orientală, în Persia şi China din străbunĭ. Impĕratul Tiberiu mânca nespus de mulţĭ crastaveţĭ, ér vechii Egiptenĭ găteau din crastaveţĭ beuturĭ rĕcoritóre. Bostanii se cultivă în Asia cu mare predilecţiune. Spănacul a fost dus în Spania din partea Arabilor, ér pĕtrînjelul şi salata încă la vechii Egiptenĭ, Romanĭ şi Grecĭ aveau mare trecere; de-asemenea şi pepenii, carĭ îşĭ trag originea din Asia meridională. Pepenii verḑĭ însĕ (lubeniţele séu lebeniţele) îşĭ au patria lor în Africa. Carfiolul derivă din Grecia. Ridichia, care derivă din China, încă în evul vechiŭ era cunoscută şi în Europa. Lintea se produce în Egipet şi în India orientală în stare sĕlbatică, tot aşa se produce în Asia şi mazĕrea, cunoscută în Europa încă din timpurĭ străbune. Tot aşa din timpurĭ străbune e cunoscută în Europa ţelina (zellerul), sfeclele roşii etc.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

A eşit de sub tipar ***Al do lea capitol din contabilitatea duplă,*** de *I. C. Panţu.* Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale şi auxiliare după metodul usitat la noi, precum şi după metodul numit frances, întocmai aşa, după cum se întrebuinţéză în practică, arătându-se încheerile lunare şi încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărţélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii şi reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) şi depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ şi apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ durézĕ trei şi şése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar şi la urmă arătându se trecerile, aşa după cum se întêmplă în practică, în registre principale şi auxiliare.

Preţul este 2 corone + 10 banĭ porto- De vêndare în Braşov: la Tipografia „A. Mureşianu" şi la Librăria N. Ciurcu. In Sibiiu: la Librăria archidiecesană. — Atragem atenţiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum şi a membrilor din direcţiunile băncilor nóstre şi a funcţionarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuinţă.

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporului" îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român"* de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecĭca maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848-49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1849—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei corone de oţel", opul mult dorit şi aşteptat al d-nului *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatêrnare* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ şĭ procure şi *„Povestea unei corone de oţel"*. Sperăm, că fruntaşii noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambela cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov". „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare" coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Corone de oţel" 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina", a apărut în editura „Deşteptării" din Cernăuţĭ: *partea a doua.* Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noi mare trecere mai ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu" şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind forte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Ţéra nóstră". Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-di şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întrega diaristică română Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Românul in sat şi la óste" Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Aprilie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	97.10
Renta de corone ung. 4%. . . .	93.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	100.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½% .	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.60
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.80
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.75
Impr. ung. cu premii	164.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	—.—
Renta de argint austr.	99.35
Renta de hârtie austr.	99.20
Renta de aur austr.	98.20
Losurĭ din 1860.	136.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	127.25
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	182.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	234.75
Napoleondorĭ	19.26
Mărcĭ imperiale germane	118.60
London vista	242.90
Paris vista.	96.40
Rente de corone austr. 4% . . .	99.56
Note italiene.	90.15

Cursul pieţei Braşov.

Din 3 Aprilie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.86	Vênd.	18.92
Argint român.	Cump.	18.64	Vênd.	18.92
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.08
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.53	Vênd.	2.55
Mărcĭ germane	Cump.	118.40	Vênd.	118.50
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.